

VZGOJNI NAČRT OŠ IVANA CANKARJA VRHNIKA

Svet zavoda Osnovne šole Ivana Cankarja Vrhnika, Lošca 1, Vrhnika je v skladu s 60. d členom Zakona o Osnovni šoli (Uradni list RS, št. 102/2007) na 14. redni seji dne, 1. 6. 2010, sprejel Vzgojni načrt.

KAZALO:

1. UVOD	2
2. VIZIJA	3
3. PODLAGA VZGOJNEGA DELOVANJA	3
4. VZGOJNE DEJAVNOSTI	4
4.1 PREVENTIVNE IN PROAKTIVNE DEJAVNOSTI	4
4.2 KONKRETNE VZGOJNE DEJAVNOSTI	6
5. VZGOJNI POSTOPKI IN UKREPI	7
6. SODELOVANJE S STARŠI	7
7. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE URESNIČEVANJA VZGOJNEGA NAČRTA	8

VZGOJNI NAČRT OŠ IVANA CANKARJA VRHNIKA

Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 102/2007) opredeli vzgojno delovanje šole v 60.č členu. Vzgojno delovanje šole je opredeljeno kot strokovno delo šole, ki se izvaja v skladu s pravili stroke, Zakonom o OŠ in na njegovi podlagi izdanimi predpisi in akti šole.

Z vzgojnim načrtom (60.d člen Zakona o osnovni šoli) šola določi načine doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot 2. člena Zakona o OŠ (Uradni list RS, št. 102/2007) ob upoštevanju potreb in interesov učencev ter posebnosti širšega okolja. Vzgojni načrt vsebuje vzgojne dejavnosti in oblike vzajemnega sodelovanja šole s starši ter njihovo vključevanje v uresničevanje vzgojnega načrta.

Z vzgojnim načrtom bomo določili načine doseganja in uresničevanja ciljev in vrednot osnovnošolskega izobraževanja iz 2. člena Zakona o OŠ, zlasti tistih, ki se nanašajo na vzgojo. To pa so:

- omogočanje osebnošolskega razvoja učenca v skladu z njegovimi sposobnostmi in interesi, vključno z razvojem njegove pozitivne samopodobe;
- vzgajanje in izobraževanje za trajnostni razvoj in za dejavno vključevanje v demokratično družbo, kar vključuje globlje poznavanje in odgovoren odnos do sebe, svojega zdravja, do drugih ljudi, svoje in drugih kultur, naravnega in družbenega okolja, prihodnjih generacij;
- razvijanje zavesti o državni pripadnosti in narodni identiteti, vedenja o zgodovini Slovencev, njihovi kulturni in naravni dediščini ter spodbujanje državljanske odgovornosti;
- vzgajanje za obče kulturne in civilizacijske vrednote, ki izvirajo iz evropske tradicije;
- vzgajanje za spoštovanje in sodelovanje, za sprejemanje drugačnosti in medsebojno strpnost, za spoštovanje človekovih pravic in temeljnih svoboščin;

Vzgojni načrt omogoča sodelovanje in skupno odgovornost pedagoških delavcev, učencev, staršev in lokalne skupnosti.

VZGOJNI NAČRT OŠ IVANA CANKARJA VRHNIKA

VIZIJA

»Naša šola je kvalitetna, pa tudi prijazna in lepo urejena. Želimo, da bi otroci, zaposleni in starši radi hodili v šolo, da bi se v šoli dobro počutili in veliko naučili. Šola naj učence in ostale udeležence vzgojno – izobraževalnega procesa spodbuja za pridobivanje znanja in spretnosti za spoznavanje samih sebe, pripravi naj jih na sodelovanje z drugimi ljudmi in pravilen odnos do okolja in našega planeta.«

PODLAGA VZGOJNEGA DELOVANJA ŠOLE - VREDNOTE IN VZGOJNA NAČELA

Vrednote so življenjske smernice, etična načela, ki vodijo posameznika in opredeljujejo, kaj je pomembno, kaj se plača in je vredno truda. Pri številnih dilemah pomagajo sprejeti dobro odločitev.

Izpostavili smo tiste, ki smo jih izbrali vsi, ki se srečujemo v šoli. Urejene so po rangi, kombiniranem med vsemi vprašanimi skupinami – učitelji, učenci in starši.

Izbrane vrednote bodo vodilo učiteljem, učencem in staršem ob sprejemanju večjih in manjših odločitev:

1	medsebojno spoštovanje
2	odgovornost
3	spoštljivost do drugačnosti
4	poštenje
5	pozitiven odnos do življenja in okolja
6	sodelovanje
7	nenasilje (fizično in psihično)
8	zaupanje

Zgoraj naštetih vrednot usmerjajo načela našega delovanja. Ta načela so:

Načelo vzajemnega spoštovanja

Vsi udeleženci vzgojno-izobraževalnega procesa bomo drug drugemu izkazovali spoštljivost v duhu strpnosti do različnosti in spoštovanja človekovih pravic.

Načelo proaktivnega delovanja

Na vseh področjih našega delovanja bomo usmerjeni k oblikovanju ugodne klime za šolsko delo. Dovzetni bomo za potrebe in interese učencev, trudili se jih bomo prepoznavati in spoštovati. Usmerjeni bomo k upoštevanju celovitosti in posebnosti vsakega posameznika. Prav tako bomo učence usmerjali, da se tudi sami, na do sebe in do drugih spoštljiv način, naučijo odgovorno poskrbeti zase in za zadovoljevanje svojih potreb in interesov.

Načelo pozitivne naravnosti

Trudili se bomo za vsako situacijo najti optimalno rešitev. Skupaj s starši bomo vzgajali učence v pozitivnem odnosu do sveta, jih usmerjali k pozitivni naravnosti do samega sebe, soljudi in okolja.

Načelo aktivnega sodelovanja učencev

Učencem bomo omogočili aktivno sodelovanje v odločanju o življenju in delu šole v skladu z letnim delovnim načrtom šole, katerega del je tudi vzgojni načrt. Presoja in upoštevanje njihovih mnenj je odvisna od njihove starosti in zrelosti.

Vsaka oddelčna skupnost ima predstavnika v šolski skupnosti, v okviru razrednih ur in šolske skupnosti pa

VZGOJNI NAČRT OŠ IVANA CANKARJA VRHNIKA

učenci predlagajo spremembe, izboljšave in izpostavljajo probleme, ki jih je potrebno rešiti.

Načelo usklajenega vzgojnega delovanja staršev in šole

Trudili se bomo uskladiti vzgojna prizadevanja in pristop staršev in šole. Pri tem se zavedamo posebnosti starševske vloge, saj je učinkovita drža staršev uravnotežena med podporo šoli in zaščito otroka. Načine in oblike sodelovanja s starši bomo sproti dopolnjevali skupaj s starši.

Načelo vzpodbujanja samonadzora in samodiscipline

Upoštevali bomo postopnost pri razvijanju lastne odgovornosti in samodiscipline učencev, upošteva je njihovo razvojno stopnjo in zrelost.

Načelo odzivnosti in pravočasnosti pri reševanju problemov

Pri reševanju problemov se bomo odzivali hitro, premišljeno in pri kompleksnejših problemih v sodelovanju s svetovalno službo in starši.

Načelo osebnega zgleda

V vsem svojem delovanju se bomo zavedali, da vzgoja k vrednotam poteka preko osebne vpletenosti vzgojitelja, učitelja, preko iskrenega stika z učencem in predvsem preko dejanj in ne toliko preko besed. Vsi zaposleni se bomo trudili biti s svojim ravnanjem pozitiven zgled in tako usmerjali učence k še boljšim načinom delovanja.

4. VZGOJNE DEJAVNOSTI

4.1 PREVENTIVNE IN PROAKTIVNE DEJAVNOSTI

Preventivne in proaktivne dejavnosti oblikujejo šolsko okolje, ki je varno, ustvarjalno in iniciativno. Temeljijo na kakovostnem organiziranju učnega procesa, učenja, vzajemnem spoštovanju, odgovornosti in spoštljivih medsebojnih odnosih.

Šola bo vsako leto načrtovala različne dejavnosti, ki bodo ustvarjale zgoraj opisano šolsko okolje. Te dejavnosti bodo izvajane v okviru pouka, razrednih ur, interesnih dejavnosti, dnevov dejavnosti in projektov.

- a) Kakovost učnega procesa
- V učni proces bomo vključevali **uporabo IKT** (informacijsko komunikacijske tehnologije) ter se v največji možni meri posluževali oblik dela, ki omogočajo **aktivno vključevanje učencev** ob upoštevanju individualnih značilnosti učenca.
  - Spodbujali bomo **medpredmetno povezovanje** in se vključevali v **projekte** na nacionalni in mednarodni ravni.
  - Skrbeli bomo za **kakovostno strokovno izpopolnjevanje učiteljev** s področja reševanja problemov, vodenja skupin, mediacije...
  - Izvajali različne dejavnosti, ki povezujejo učence, starše, delavce šole in lokalno skupnost.

- b) Oblikovanje dogovorov v okviru oddelčne skupnosti

Znotraj oddelčnih skupnosti bomo **sprejemali pravila oddelka**, ki izhajajo iz pravil šolskega reda in vzpodbujajo medsebojno povezanost, vrstniško sodelovanje in pomoč. **Razredne ure** bodo premišljeno načrtovane in **tematsko zasnovane**. Posebej pozorno se bomo posvetili temam, kot so:

- Nenasilje.
- Učenje učenja.
- Preprečevanje odvisnosti.
- Skrb za zdravo življenje in ohranjanje okolja.

VZGOJNI NAČRT OŠ IVANA CANKARJA VRHNIKA

- Razvijanje socialnih veščin in znotraj tega učence navajali na proces samovrednotenja, samokontrole in sprejemanja odgovornosti. Razredniki bodo učence spodbujali k medvrstniški pomoči in k delovanju za skupno dobro.

c) Organizacija vodenja in upravljanja razreda

Oblikovali bomo jasna **oddelčna pravila in zadolžitve**. Vztrajali bomo pri **prevzemanju odgovornosti** za posledice določenih dejanj.

Razredne ure bomo posvetili temam, kot so:

- socialne-interaktivne igre,
- nenasilno reševanje konfliktov,
- razredne ure nekoliko drugače,
- tutorstvo,
- prijazni razredi, prijazni učenci,
- eko-šola, Zdrava šole ....,
- različni sistemi sodelovanja s starši,
- sodelovalno učenje, timsko delo,
- restitucija,
- prostovoljstvo,
- rdeči križ,
- učna pomoč.

Skrbeli bomo za ustrezno **komunikacijo med učenci, starši in šolo**.

Organizirali tematska **srečanja za starše** in sestanke oddelčne skupnosti.

Povečali bomo **nadzor** na določenih krajih ob določenem času (odmori, zunanje površine, čas pred in po pouku, malica, kosilo).

d) Za uspešno in prizadevno delo bomo učencu ali skupini učencev izrekli in podeljevali **pohvale, priznanja in nagrade**:

- za uspešno delo v šoli,
- za športne dosežke,
- za dosežke na (šolskih, regijskih, državnih) tekmovanj iz znanja posameznih predmetov,
- za pomoč sošolcem,
- za prostovoljna koristna dela,
- za izjemen napredek učenca na učno-vzgojnem področju,
- za najboljši razred – brez vpisov v dnevnik, brez neopravičenih ur, brez vzgojnih opominov, aktiven pri različnih šolskih dejavnostih ...

VZGOJNI NAČRT OŠ IVANA CANKARJA VRHNIKA

4.2 KONKRETNE VZGOJNE DEJAVNOSTI

SVETOVANJE

Svetovanje je usmerjena strokovna dejavnost šole, ki jo z učencem (in starši) lahko izvajajo učitelji, svetovalna služba in vodstvo šole (v tem vrstnem redu).

Učenec je dolžan obiskati osebni svetovalni pogovor in starši so dolžni sodelovati v svetovalnem procesu.

Vsak **pogovor z učencem** lahko vsebuje elemente svetovanja, čeprav običajno razumemo svetovanje kot pomoč pri reševanju problemov, ali kot eno od pomoči učencu, ki se znajde v **težavah** glede razvoja, dela, razvijanja samopresoje, prevzemanju in razvijanju odgovornosti za lastne odločitve in ravnanja, spremljanju svojega dela v šoli, organizaciji lastnega dela za večjo učinkovitost, ...

Svetovanje je pogovor med strokovnim delavcem in učencem oz. učenci, v primerih:

- ko se pojavijo šibkosti ali težave v otrokovem funkcioniranju v šoli ali pri odnosih z vrstniki,
- ko se pojavi enkratna ali občasna kršitev pravil šolskega reda,
- ko učenec sam izrazi željo po pogovoru.

Svetovanje učencem bomo izvajali:

- pri urah rednega pouka (v okviru pouka ali na razrednih urah),
- po pouku (pogovorne ure učiteljev, šolska svetovalna služba),
- ob sprotnem reševanju problemov in konfliktov,
- ob drugih priložnostih.

Težili bomo k temu, da bi svetovanje predvsem imelo cilj učenca učiti strategij in načinov, ki mu bodo v **pomoč v osebni rasti in razvoju**.

OSEBNI SVETOVALNI POGOVOR

Osebni svetovalni pogovor je lahko pomembno vzgojno sredstvo. **Učenec s pomočjo odrasle osebe laže presodi svoje potrebe in motive za svoja dejanja**, laže predvidi posledice lastnega vedenja. Skupaj **najdeta drugačne, sprejemljive oblike vedenja**, ki jih bo lahko učenec uporabil v nadaljnjih podobnih situacijah. Skleneta **dogovor**, kjer opredelita cilje, odgovornost in morebitne izjeme.

V primerih, ko strokovni delavec presodi, da učenec potrebuje dalj časa trajajoče spremljanje, usmerjanje in svetovanje v okviru šole, predlaga **staršem sodelovanje s šolsko svetovalno službo**.

KORISTNO DELO

Koristno delo je **pomoč** pri urejanju učilnic, zbiralnih akcijah, pomoč pri selitvah inventarja, čiščenje v okolici šole, čiščenje zaradi povzročene nereda, priprava prireditvenega prostora in pospravljanje po prireditvah in druga občasna dela.

Koristno delo opravlja učenec vedno **izven pouka**, v popoldanskem času ali med počitnicami.

Starši so o opravljanju koristnega dela **obveščeni**.

MEDIACIJA IN RESTITUCIJA

Restitucija je metoda **poravnave** povzročene **škode**. Pri tem ne gre v prvi vrsti za materialno škodo, čeprav tudi ta ni izvzeta, pač pa v večji meri za škodo, ki jo učenci povzročijo **na etičnem, socialnem in psihološkem področju**.

V mediaciji prevzamejo udeleženci **odgovornost za rešitev nastalega konflikta**. Mediacija pomaga pri vzpostavljanju odnosov medsebojnega zaupanja in spoštovanja. Če je učencem dovoljeno napraviti in popravljati napake, je večja verjetnost, da bodo pripravljani spreminjati vedenje, da bodo izgrajevali pozitivno samopodobo in samospoštovanje, da bodo lažje razumeli napake drugih in razvijali svojo strpnost.

VZGOJNI NAČRT OŠ IVANA CANKARJA VRHNIKA

Temeljna načela mediacije in restitucije so:

- za učenca sta mediacija in restitucija prostovoljna, ponujena možnost. Lahko se odloči ali pa ne, da bo skušal reševati spor ali odpraviti posledice svojih neustreznih dejanj na ta način;
- mediacija in restitucija sta priložnosti za učenje novih vzorcev vedenja in popravo napak;
- spodbujata pozitivno vedenje in poudarjata vrednote; ne spodbujata obrambnega vedenja, kar storita kritika in kaznovanje;
- zahtevata odločitev in napor učenca;
- ni kaznovalca, učenci ustvarjalno rešujejo spor ali problem;
- vpletene strani sprejmejo rešitev problema oziroma nadomestilo povzročene škode.

5. VZGOJNI POSTOPKI IN UKREPI

Vzgojne ukrepe šola uporabi, ko prihaja do težjih ali ponavljajočih kršitev, pred tem pa so bile uporabljene prej omenjene vzgojne dejavnosti (svetovanje, pogovor, restitucija ...).

Vzgojni ukrepi pred vzgojnim opominom:

- povečan nadzor nad učencem;
- redna srečanja s svetovalnim delavcem, o čemer se vodijo zapisniki;
- vabilo staršem na razgovor v razširjeni skupini (svetovalna služba, razrednik, ravnatelj)
- prepoved vstopanja, zadrževanja in uporaba določenih šolskih prostorov izven pouka;
- ukinitve nekaterih ali vseh pravic, ki so vezane na pridobljene statuse učenca (zamrznitev ali odvzem statusa kulturnika ali športnika);
- kadar učenec s svojim vedenjem onemogoča izvajanje pouka, lahko učitelj odredi, da učenec zapusti učilnico oziroma prostor,
- prepoved udeležbe pri določeni dejavnosti,
- drugi ukrepi, za katere ugotovi razrednik, svetovalna služba in drugi strokovni organi, da so za učenca koristne.

Kadar učenec krši dolžnosti in odgovornosti določene z zakonom, drugimi predpisi, akti šole, se učencu lahko izreče vzgojni opomin, kot opredeljuje **Pravilnik o vzgojnih opominih v osnovni šoli**.

Šola pred izrekom vzgojnega opomina uporabi ukrepe, določene z vzgojnim načrtom in pravili šolskega reda.

6. SODELOVANJE S STARŠI

Starši so osnovni nosilci vzgoje in socializacije svojega otroka in le tesno medsebojno sodelovanje staršev, učiteljev in učencev lahko privede do optimalnih rezultatov v procesu pridobivanja znanja in razvoja učnih ter delovnih navad.

Partnersko sodelovanje med šolo in starši mora temeljiti na:

- skupni odgovornosti za razvoj otroka,
- medsebojnem spoštovanju z odprtim dialogom,
- skupnih ciljih, pravicah in dolžnostih,
- delitvi odgovornosti za učno-vzgojni uspeh.

Z uspešnim sodelovanjem želimo pri učencih doseči:

- višjo motivacijo za delo,
- sprejemanje vrednot, ki jih zagovarja šola,
- manj disciplinskih težav,
- odgovornost,
- pozitiven odnos do šole in učiteljev.

VZGOJNI NAČRT OŠ IVANA CANKARJA VRHNIKA

Na šoli se trudimo upoštevati mnenja in predloge staršev, ki imajo svoje zastopnike v **Svetu staršev**.

Nenehno starše obveščamo o ocenah, šolskih uspehih in neuspehih in morebitnih disciplinskih težavah. Komunikacija s starši poteka preko ustaljenih načinov (govorilne ure, roditeljski sestanki, pisna obvestila, telefon), vse bolj pa tudi preko elektronske pošte in spletnega portala. Starši se govornih ur lahko udeležijo na lastno željo ali pa na povabilo strokovnega delavca šole.

Za bolj učinkovito reševanje nastalih problemov želimo, da starši upoštevajo **načelo postopnosti** (najprej poiščejo zaposlenega, ki je problem zaznal, šele nato razrednika, svetovalno službo ali vodstvo).

Obdržali bomo tudi utečene oblike vključevanja staršev v različne oblike dela šole, kot so **zbiralne akcije** starega papirja, obiskovanje **tematskih predavanj** o aktualnih temah, **šolskih prireditiv**, sodelovanje pri nekaterih interesnih dejavnostih, predstavitev poklicev staršev na roditeljskih sestankih s tematiko poklicnega usmerjanja ...).

7. URESNIČEVANJE IN SPREMLJANJE URESNIČEVANJA VZGOJNEGA NAČRTA

Za uresničevanje vzgojnega načrta so odgovorni vsi zaposleni, učenci in starši.

Spremljanje uspešnosti se opravi z evalvacijo, ki jo izvedejo nosilci posameznih aktivnosti.

Kazalci uspešnosti	Evalvacijo opravi	Evalvacija
Zanimiv (vsebinsko, didaktično in metodično) pouk	Ravnatelj	Poročanje učiteljev na delovni konferenci; objava člankov; hospitiranja; vprašalnik za učence po zimskih počitnicah.
Dobri učni rezultati	Razrednik	Redno pregledovanje ocen in pogovor z učenci. Poročilo ob koncu redovalnega obdobja.
Sodelovanje učencev pri vseh oblikah pouka (domače naloge, aktivnosti v razredu in pri drugih dejavnostih, pravočasno oddajanje projektnih nalog, ...)	Razrednik in učitelji	Učitelji zapišejo v dnevnik, razrednik naredi analizo.
Manjše število kršitev dolžnosti	Razrednik in RUZ	Poročilo ob koncu redovalnega obdobja
Izobraževanje učiteljev – IKT, aktivne metode poučevanja, mediacija, svetovanje, strategije učenja ...	Ravnatelj in pomočnik	Poročilo
Manjše število izrečenih vzgojnih opominov	Razrednik in RUZ	Poročilo ob koncu redovalnega obdobja
Sodelovanje staršev na govornih urah, roditeljskih sestankih, sestankih Sveta staršev, predavanjih...	Razrednik, svetovalna služba, ravnatelj	Poročilo pripravi koordinator dejavnosti
Pestre, vsebinsko ustrezne razredne ure	Ravnatelj	Poročanje učiteljev na delovni konferenci; objava člankov; hospitiranja; vprašalnik za učence po zimskih počitnicah.
Delo v šolski skupnosti	Mentor	Poročilo o problemih, pobudah, vprašanih, ki so jih izpostavili učenci ter odziv nanje.

VZGOJNI NAČRT OŠ IVANA CANKARJA VRHNIKA

Vzgojni načrt bomo strokovni delavci, starši in učenci izvajali in spremljali v prihodnjem šolskem letu. Na podlagi spremljave bomo po potrebi sprejemali spremembe in dopolnitve.

Številka: 2-2010

Datum: 1. 6. 2010

Predsednica Sveta šole:

Katarina Kobal

Vzgojni načrt OŠ Ivana Cankarja Vrhnika začne veljati naslednji dan po sprejemu na svetu šole in se izobesi na vseh oglasnih deskah zavoda ter se objavi na šolski spletni strani. Uporabljati se začne s 1. 9. 2010.